

Василь Малик
(Чернівці)

Петро Малик
(Чернівці)

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ БІБЛІЙНОЇ СЕМІНАРІЇ

У даній статті проаналізовано процес формування освітніх ідей у протестантському середовищі, відображено його специфіку з врахуванням культури та традицій регіону. На прикладі Чернівецької біблійної семінарії розкрито типові підходи до розуміння викликів сучасної епохи та ролі християнської освіти у формуванні світогляду студентів навчального закладу.

Ключові слова: Чернівецька біблійна семінарія, освітній процес, специфіка, менталітет культури, навчання, виховання, освіта.

This article analyzes the process of forming educational ideas in the Protestant environment, reflecting its specificity, taking into account the culture and traditions of the region. On the example of the Chernivtsi Biblical Seminary, the author reveals typical approaches to understanding the challenges of the modern era and the role of Christian education in shaping the worldview of students of the educational institution.

Key words: Chernivtsi Biblical Seminary, educational process, specificity, mentality, culture, training, upbringing, education.

Актуальність проблеми. Актуальність статті полягає у тому, що на прикладі Чернівецької богословської семінарії показано як формувався освітній процес в системі протестантських навчальних закладів.

Ступінь наукової розробки проблеми. Історія розвитку християнської освіти висвітлена у дослідженнях Л. Филипович, І. Богачевської, В. Докаша, В. Пержуна, Р. Соловія, П. Карпова.

Мета статті: висвітлити історію становлення та розвитку протестантського навчального закладу «Чернівецька біблійна семінарія». Розкрити особливості та специфіку освітнього процесу в закладі.

Виклад основного матеріалу. Духовне відродження, яке розпочалося в Україні після падіння атеїстичного режиму, поставило євангельські церкви перед гострою потребою в освічених працівниках на ниві Божій. То ж на початку 90-х років церква Християн Віри Євангельської м. Чернівці (пастором якої був тоді І.М. Глобак), вирішила розпочати будівництво приміщення для Дому Молитви. У жовтні 1990 р. Чернівецька міська рада народних депутатів прийняла рішення щодо виготовлення проектної документації для будівництва Молитовного дому.

29 березня 1991 р. за рішенням виконавчого комітету міської Ради церкви було надано для будівництва земельну ділянку по вул. Червоноармійській, 246. 15 квітня 1991 року було надано дозвіл на початок будівельних робіт. Цей день став початком важкої багаторічної праці, до якої добровільно долучилося багато членів церкви. У цьому ж році було побудовано модуль (тимчасова споруда для проведення богослужіння). Будівництво почали пізньої осені 1991 року, а закінчили – навесні 1992 року. У червні 1992 р. було святкове його відкриття та перехід з вул. Горіхівської. Пастором на пресвітерське служіння було вибрано В. Лунгу (20 червня 1992 р.)¹.

Церковне керівництво усвідомлювало важливість богословської освіти для майбутнього розвитку церкви. Тому у проектній документації комплексу було закладено і побудову приміщення для навчального закладу.

¹ Звіт внутрішнього аналізу і опіки програми «Бакалавр практичної теології». Чернівецька біблійна семінарія, 2011. 152 с.

Восени 1993 р. брати Василь Сарафінчан та Василь Чорний дізналися, що у церкві м. Тернопіль відбудеться випуск студентів Семінарії, заснованої братом Джеком Гунькою з Канади, якого вони знали ще з 1975 року, коли він з дружиною Лілією приїздив до Чернівців туристом. Троє братів (разом з вищевказаними був ще брат В. Лунгу) поїхали, щоб зустрітися з братом Джеком. Їх зустріч була дуже радісною, оскільки брати не бачилися з ним 17 років. На цьому святі вони познайомилися з програмою семінарії. Тоді брати Василь Сарафінчан та Василь Чорний домовилися з братом Джеком заснувати також у Чернівцях Семінарію. Він дав згоду, і в січні 1994 року за рекомендацією П'ятидесятницьких Асамблей Канади приїхав в Україну та заснував Чернівецьку Біблійну Семінарію (ЧБС) як сестринську школу Едмонтонського Північно-Західного Біблійного Коледжу. Семінарія була заснована в січні 1994 року, а офіційно зареєстрована Державним комітетом України у справах релігій на основі свідоцтва № 53 від 14 березня 1998 р. Відповідно Статут Чернівецької Біблійної Семінарії при Чернівецькому обласному об'єднанні церков був зареєстрований Державним комітетом України у справах релігій, постанова № 4/4 від 14.03.1998 р.

У січні 1994 році 76 студентів розпочали навчання на очно-заочній формі навчання за програмою «Бакалавр теології». Первинний колектив семінарії складався з наступних працівників: Джеймс Томас – академічний декан (Канада), В.М. Сарафінчан – секретар, який 27 жовтня 1997 року отримав почесне звання доктора Богослов'я, перекладачі: С.М. Заньковська, А.В. Живага, І.А. Войтоловський, С.В. Вишнякова. На етапі становлення ЧБС фінансову підтримку та координацію співпраці з канадськими партнерами здійснювала Канадська місія президентом якої був Джек Гунька.

Заняття семінарії проводилися щоквартально у тимчасовому приміщенні церкви до 1997 року, а з 1997 року заняття почали проводитися у приміщенні поки ще не закінченого Дому Молитви церкви «Вефіль», будівництво якого було закінчено у 1999 році. Протягом 3-х років на кожну сесію д-р Джек Гунька приїздив до Чернівців з викладачами, які приїздили за свої кошти з Канади і США через відсутність викладачів у нашій місцевості.

Викладалися такі предмети: Біблійна герменевтика, Загальний огляд Біблії, Чотири Євангелії, Індуктивний спосіб вивчення Біблії, Книги малих пророків, Юди, Петра, Дії святих апостолів, Книги пророка Ісаї, Єремії, Поетичні книги, Послання до Коринтян, Євреїв, Якова, Галатів, Римлян, Солунян, Дари Святого Духа, а також вивчалися: Есхатологія, Христологія, Сотеріологія, Гомілетика, Християнська апологетика та інші предмети. За час існування семінарії тут викладало біля 50 викладачів (лише за період з 1994 по 1996 рр. 18 викладачів провели тут свої лекції). Викладачі семінарії – кваліфіковані вчителі України та з-за кордону, які мають ступені докторів та магістрів, серед них – Джек Гунька, Рон Стайнбрер, Алберт Вербицький, Пол Шеппард, Катріна Гуменюк, Анатолій Кліновський та інші.

У 1996 році восени відбувся перший випуск 47 студентів, які отримали ступені бакалавра Біблії і теології².

Для успішного і більш ефективного навчання в Семінарії, місія Джека Гуньки з Канади надала матеріальну допомогу для завершення будівництва семінарської частини Молитовного дому. Рада директорів місії прийняла рішення надати церкві фінансову допомогу з тим, щоб приміщення семінарії було добудоване.

Значну підготовчу роботу для відкриття Семінарії провів комітет у складі обласного пресвітера Бабія П.В., Сарафінчана В.М., який був адміністратором церкви ХВС «Вефіль» з 1991 по 1999 р., Чорного В.В. та Кожокару А.В.

У 1998 році відбулася офіційна реєстрація ЧБС як навчального закладу у структурі Чернівецького обласного об'єднання церков ХВС. Обласне об'єднання ХВС (на чолі з єпископом П.І. Карповим) стало міцною опорою для молодого навчального закладу.

² Звіт внутрішнього аналізу і опіки програми «Бакалавр практичної теології». Чернівецька біблійна семінарія, 2011. 152 с.

Завдяки завершенню будівельних робіт у Молитовному будинку церкви «Вефіль» у 1999 р., Семінарія була забезпечена всім необхідним для навчального процесу.

На початку своєї діяльності Семінарія не мала чітко сформульованого місійного твердження, про що свідчать перші рекламні буклети Семінарії. В її каталозі, що побачив світ у 1994 р., був розділ «Основна ціль», у якому йшлося наступне:

«Найперша ціль Біблійної Семінарії – приготувати проповідників і вчителів Божого Слова, які змогли б ефективно служити в церквах як пастори, вчителі, місіонери й взагалі працівники в різних сферах християнського служіння».

Згодом це формулювання було відредаговане і оформлене як місійне твердження. Нова редакція має наступний вигляд:

«Місія Чернівецької Біблійної Семінарії полягає в підготовці духовно зрілих християн та лідерів християнського служіння через надання їм богословської освіти та практичних навичок для ефективного служіння у Церкві та суспільстві через євангелізацію й учнівство. Вірність біблійним принципам, академічна успішність та отримання духовного досвіду у служінні являються основою навчання в Семінарії».

Мета Семінарії полягає у забезпеченні студентів найкращими умовами для духовного, академічного і практичного розвитку студентів, у виявленні та розкритті їхніх дарів для поширення Царства Божого.³

Дана мета визначає наступні завдання:

1) Сприяти студентам в отриманні глибоких знань Біблії та формувати переконання, що Писання є непомильним Божим Словом, єдиним мірилом для особистого і суспільного життя християн;

2) допомогти студентам зрозуміти біблійні та історичні основи християнського віровчення та поведінки, особливості їх застосування в сучасних умовах;

3) створити студентам умови, щоб навчитися застосовувати християнські доктрини та етичні норми в особистому житті, у служінні та участі у соціальних процесах;

4) формувати чітке усвідомлення, що Боже покликання у їхньому житті, забезпечити їх необхідними для служіння знаннями і вміннями;

5) Виховати, навчити і підготувати служителів, які зможуть ефективно працювати у сучасних умовах.

Важливою подією стало перше організаційне засідання ЧБС, яке відбулося 8 вересня 2001 р. На цьому засіданні була обрана Рада Опікунів семінарії, до складу якої входили 7 чоловік (переважно пастори церков) на чолі з старшим пресвітером П.І. Карповим. Першим президентом став засновник Семінарії Джек Гунька, а проректором з навчальної роботи (академічним деканом) – Джеймс Томас. Першим адміністративним директором став співзасновник Семінарії – почесний доктор Богослов'я В.М. Сарафінчан. Другим проректором (академічним деканом) Семінарії став А.В. Кожокару. У 2002 році Джек Гунька передав адміністративні повноваження керівництва Семінарією В.Г. Малику, як першому ректору (виконавчому директору). При цьому Д-р Джек Гунька офіційно залишився президентом заснованих ним Біблійних Семінарій в Україні – Тернопільської, Чернівецької, Ялтинської, а також головою Опікунської Ради (Ради Об'єднання). Співголовою Опікунської Ради став П.І. Карпов – єпископ ЧООЦХВЄП. Третім проректором з навчальної роботи (академічним деканом), після А.В. Кожокару, став П.В. Сабашевський.

З 1994 р. функціонує очно-заочне відділення Семінарії та курси підготовки і підвищення кваліфікації служителів. Перша група студентів очно-заочного відділення складалася переважно зі служителів п'ятидесятницьких церков і навчалася за програмою «Бакалавр теології». Інші очно-заочні групи вже навчалися за програмами «Бакалавр християнського служіння» і «Бакалавр християнської освіти».

³ Статут РО «Чернівецька біблійна семінарія». Чернівці, 2019. 12 с.

У зв'язку з обов'язковою реєстрацією в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних-підприємців ЧБС отримала свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи (серія А00 № 353173 від 24.05.2001 р.) Згідно з довідкою № 278 від 16.03.2005р. ЧБС зареєстрована в Головному управлінні статистики у Чернівецькій області. Згідно з довідкою № 270/28-130 від 04.04.05 р. ЧБС взята на облік у податковій інспекції у Шевченківському р-н м. Чернівці.

У червні 2006 р. Чернівецька Біблійна Семінарія стала членом Євроазіатської Акредитаційної Асоціації⁴.

У навчальному закладі діє бібліотека, яка містить посібники, духовну літературу і має умови для навчання і отримання духовної освіти. Бібліотека містить книги українською, російською та англійською мовами.

У 2019 році було зареєстровано нову редакцію Статуту РО «Чернівецька біблійна семінарія»: Наказ № 471, від 18 червня 2019 року. Загалом за період існування з 1996 по 2021 рр. випускниками ЧБС стали 788 студентів.

Звертаючи увагу на динаміку розвитку Чернівецької Біблійної Семінарії, варто відзначити значущість закладу для церков області у підготовці служителів для праці на ниві Господній. Адже, що з початку заснування Семінарії простежується робота Бога в розвитку її життєдіяльності.

Слід звернути увагу на неоціненний вклад в історію ЧБС її засновників і інших людей, які витрачали ресурси (матеріальні, інтелектуальні) для розвитку даного навчального закладу.

Оскільки засновником ЧБС є Об'єднання церков Українська Церква Християн Віри Євангельської (далі УЦХВС) у Чернівецькій області, то Семінарія є деномінаційною школою. Список Об'єднання за посадою входить до складу Ради Опікунів Семінарії (як співголова президента Семінарії. Адміністрація ЧБС і всі викладачі репрезентують церкви УЦХВС. Семінарія робить наголос на пріоритетності п'ятидесятницького вчення і духовної практики, однак вона відкрита до співпраці з різними християнськими конфесіями. З часу заснування в ній навчалися представники різних євангельських деномінацій.

Семінарія має свій символ віри, який розміщений в офіційному каталозі за 1994 рік.

Бюджет Семінарії – це пожертвування, які надходять від студентів, церков, місій, приватних осіб та інших джерел.

Студенти тільки частково покривають витрати за своє навчання. Це дає можливість навчатися усім бажаючим та присвятити себе служінню Господу, не зважаючи на їх фінансові можливості.

Лінії повноважень і відповідальності співробітників Семінарії відображені в Статуті ЧБС, в посадових інструкціях та структурі адміністративного управління ЧБС.

Поточне управління роботою ЧБС здійснює ректор, який призначається на цю посаду Радою Опікунів. Як важливий керівник семінарії, ректор укладає індивідуальні трудові договори (контракти) зі співробітниками, викладачами, робочими і службовцями, призначає осіб, відповідальних за виконання певних обов'язків, призначає приймальні, експертні й інші комісії. Ректор затверджує всі рішення, прийняті на адміністративній і педагогічній радах.

Рада Опікунів є найвищим органом управління і контролю школи. Вона визначає бачення школи, її політику в адміністративній, господарській, академічній сфері і у сфері студентського життя. Рада Опікунів несе відповідальність за діяльність семінарії, приймає Статут ЧБС, затверджує концепцію роботи, а також плани розвитку школи. Рада Опікунів є колективним органом і здійснює передбачені статутом функції управління тільки колективними рішеннями. Всі рішення Ради Опікунів ухвалюються простою більшістю голосів присутніх членів ради.

⁴ Чернівецька біблійна семінарія. *Архів Чернівецької біблійної семінарії*. Чернівці, 1996–2024.

Вчена рада Семінарії є колегіальним органом і створюється для вирішення основних питань його діяльності в кількості до 15 осіб.

До складу Вченої ради входять за посадами заступники ректора ЧБС, головний бухгалтер, керівники органів самоврядування, а також вибрані представники, які представляють науково-педагогічних працівників і обираються з числа завідувачів кафедр, професорів, науковців, досвідчених викладачів та служителів церков.

Адміністративна рада семінарії проводить наради з адміністративно-господарських і повсякденних питань діяльності і ухвалює рішення в цій сфері.

У семінарії ведеться регулярна робота Педагогічної ради, яка була створена 08.09.2007 року. Вона складається з ректора, академічного декана, студентського пастора, досвідчених викладачів і бібліотекаря. На її засіданні розглядаються основні питання, пов'язані з академічною діяльністю викладачів і студентів, позакласною роботою із студентами, випуском, набором, рекламою та ін. Рада опікунів складається з бізнесменів, служителів та пасторів помісних церков, що мають великий духовний досвід, а також практику роботи у сфері християнської освіти.

Бібліотечна рада була створена 08.09.2007 року. Її діяльність регламентується спеціально розробленим положенням. Бібліотечна рада збирається за необхідністю, як мінімум два рази в рік.

Органом студентського самоврядування є Студентська рада ЧБС. Її робота регламентується Положенням про студентську раду. Студентська рада допомагає в здійсненні ефективної комунікації між керівництвом і студентами з усіх питань навчання і дисципліни. Студентська рада бере участь в організації заходів, направлених на покращення духовного і суспільного життя студентів. Рішення Студентської ради в сфері її компетенції є обов'язковими для студентів⁵.

Дисциплінарний комітет складається з особового складу працівників семінарії. Даний орган має право розглядати справи про дисциплінарні порушення студентів ЧБС та притягувати їх до дисциплінарної відповідальності, виносити рішення і застосовувати заходи дисциплінарної дії відповідно до встановлених правил ЧБС.

Комітет по навчальній програмі був створений з метою координування і розповсюдження кращих досягнень в сфері викладання та організації навчального процесу в ЧБС.

Комітет по випуску створюється наказом ректора кожного року. Комітет оцінює останній випуск, розглядає можливі пропозиції, зауваження, готує необхідну інформацію, інформує всіх необхідних осіб, і організовує і проводить випуск студентів ЧБС.

Комітет по конференції випускників ЧБС створюється наказом ректора не більше, ніж один раз в два роки. Комітет оцінює останню конференцію, розглядає можливі пропозиції, зауваження, готує необхідну інформацію, інформує всіх необхідних осіб, організовує і проводить конференцію випускників ЧБС.

Богословська екзаменаційна комісія створюється для здійснення роботи на етапах підготовки і проведення захисту дипломних робіт або складання інтегрованого екзамену студентів ЧБС для зарахування їх до складу випускників ЧБС.

У міру розвитку ЧБС її керівництво працює над вдосконаленням адміністративно-управлінської структури, а також докладає зусилля до об'єднання колективу співробітників для ефективного виконання семінарією своїх цілей і завдань.

Внутрішнє життя школи регламентується Правилами поведінки та нормами внутрішнього розпорядку ЧБС. Тут викладені детально розроблені принципи взаємодії співробітників і студентів, процедури ухвалення рішень і вирішення спірних питань, робочі правила та інші нормативи закладу.

⁵ Чернівецька біблійна семінарія. URL: <https://cbsem.com/> (дата звернення 24.05.2024).

У ЧБС здійснюються наступні заходи, направлені на розвиток християнських взаємин в колективі і особистого духовного і професійного формування його співробітників:

1. Проведення зустрічей співробітників для молитви, підбадьорення, неформального спілкування. На подібних спілкуваннях зазвичай обговорюються стратегічні питання життєдіяльності семінарії, новини і плани на майбутнє.

2. Спільне святкування торжеств.

3. Проведення впродовж навчального року спеціалізованих семінарів.

ЧБС, як організація, має, відповідну вимогам структуру управління. Повноваження, відповідальність ректора і керівників відділів, діяльність органів управління описані в Статуті ЧБС та у відповідних положеннях. Усі співробітники мають детально розписані посадові інструкції.

Також ЧБС залучає до розробки та виконання навчальних програм як штатних, так і запрошених викладачів. Однією з цілей кадрової політики семінарії є залучення до викладання національних викладачів. У навчальну програму регулярно залучаються також іноземні викладачі (з Канади, США). Серед них як спеціалісти і досвідчені християнські лідери, так і давні друзі ЧБС. Така практика допомагає розширити спектр теоретичних підходів і практичних методів викладання.

У семінарії практикуються наступні форми підвищення кваліфікації викладачів: стажування, заохочення викладачів до участі у різних конференціях місцевого, регіонального, національного та міжнародного рівнів, сприяючи їм у цьому; відвідування лекцій, оцінка праці викладачів,

Керівництво ЧБС виходить із переконання, що навчальний і виховний процеси невіддільно пов'язані між собою, і кожний викладач неминуче приймає участь у духовному і особистому формуванні своїх студентів. З перших днів існування ЧБС керівництво намагається надавати пильну увагу духовно-виховному процесу. З часом, внаслідок загальних соціальних тенденцій, в семінарію почали поступати все більш духовно незрілі абітурієнти, тому необхідність активної і цілеспрямованої опіки про них ще більше зросла. На даний момент керівництво ЧБС працює у цьому напрямку, наголошуючи на тому, що духовне життя впливає на навчальний процес студента.

Багато викладачів будують неформальні братерсько-сестринські відносини з окремими студентами, проявляючи особисту турботу про них. Для цього існують багато можливостей, хоча такі неформальні відносини практично не піддаються плануванню та звіту. Керівництво ЧБС вважає їх важливими та цінними для виховного та комунікативного процесу і прагне сприяти всіма можливими засобами для створення атмосфери довіри між студентами, викладачами та працівниками. Викладачі разом зі студентами також приймають участь у різних заходах – як духовно-повчальних (пости, молитви, поїздки по церквах, місіонерські поїздки та ін.), так і культурно-розважальних (свята, вечори, екскурсії, пікніки на природі).

У визначені дні всі бажаючі запрошуються до загального посту та молитви за потреби семінарії. З метою зближення та розвитку теплих відносин між працівниками в ЧБС практикується також спільне святкування днів народжень та інших пам'ятних дат, а також інші заходи (крім загально-семінарських).

При ЧБС існує бібліотека. Бібліотека утворилася з книг, які були подаровані ЧБС. Першим упорядником книг для бібліотеки був академічний декан Семінарії Анатолій Кожокару. У своєму офісі, на той час, він зібрав 480 екземплярів різних книг.

Пізніше, з 2002 року, бібліотечні фонди ЧБС і церкви «Вефіль» були об'єднані в одну бібліотеку, яка почала досить успішно розвиватися.

З червня 2002 року поповненням бібліотечного фонду, а також запровадженням ДКД (Десяткова класифікація Дьюї) протягом 4-х років займалися: В.Г. Малик, В.В. Бачинська, М.В. Малик, Н.В. Торвініна, П.В. Сабашевський.

На даний час на поповнення фондів бібліотеки виділяється 10 % бюджету Семінарії.

Цілі бібліотеки ЧБС:

- 1) забезпечення потрібною літературою навчального процесу ЧБС;
- 2) забезпечення професійного росту викладачів ЧБС;

3) забезпечення студентів та працівників семінарії літературою для особистого духовного розвитку, а також для можливості допомагати духовно зростати людям, з якими вони працюють або в майбутньому будуть працювати.

Бібліотека співпрацює з іншими богословськими бібліотеками, різними видавництвами, книгарнями для придбання потрібної ЧБС літератури.

Бібліотека знаходиться в приміщенні, площа якого становить 35,40 м², яке розміщене на другому поверсі будівлі Семінарії.

Бібліотека пропонує своїм читачам для користування:

- книги та періодичні видання;
- аудіотеку;
- CD-теку;
- відеотеку.

У бібліотеці Семінарії нараховується понад 6500 найменувань. Із них: російсько-українських 5480 (84,31 %); іноземних – 1020 (15,69 %); бібліотека отримує 28 журналів та 8 газет. Є аудіотека – 367 найменування; CD-тека+DVD-тека – 86 найменувань (16 – DVD, 70 CD); відеотека – 20 найменувань.

Від початку свого існування Чернівецька Біблійна Семінарія робить наголос на впровадження передових інформаційних технологій в усі галузі своєї діяльності. Проте процес не був простим. Комп'ютеризація ЧБС почалася з моменту її створення. Перші комп'ютери й мережа, яка базувалася на коаксіальному з'єднанні, появилися з першими викладачами, які приїхали з Канади у 1994 році. Але мережа та комп'ютери не мали потужної конфігурації і протягом перших двох років стали морально застарілими. Тому протягом 2002–2004 років у Семінарії додатково закуплялися комп'ютери, були зроблені локальна мережа та під'єднання високошвидкісної лінії доступу до мережі Інтернет, враховуючи потреби Семінарії.

Станом на травень 2021 р. у Чернівецькій біблійній семінарії функціонує інформаційна система, яка налічує 10 робочих станцій. Використовується швидкісна Інтернет лінія. Окрім того, адміністрацією використовуються 7 комп'ютерів, додатково кожен студент, має змогу використовувати власний портативний комп'ютер, з'єднаний з мережею Семінарії через безпроводну мережу, радіус дії якої охоплює всі навчальні аудиторії, бібліотеку та готель. У бібліотеці Семінарії функціонує автоматизована система обліку книг та користувачів.

Зазначимо, що в описі історії ЧБС, Семінарія розпочала своє функціонування лише з однієї освітньої програми «Бакалавр теології». В академічному плані Семінарія розпочинала свою діяльність за підтримки Канадського Північно-Західного Біблійного Коледжу (ПЗБК).

Для прискорення академічного розвитку ЧБС та отримання нею міжнародної акредитації навчальний заклад Канади (ПЗБК) погодився забезпечити нагляд за навчальною програмою та підбором викладачів. Таким чином перша академічна програма була аналогічною програмі ПЗБК, що забезпечувало міжнародне визнання для дипломів. Програма покривалася протягом 3 років, так як на один рік припадало 4 навчальних семестри (щоквартальні вечірні сесії) плюс практика. Майже весь рік студенти перебували на навчанні та церковно-місіонерській практиці. Третій набір студентів навчався вже протягом чотирьох років за двома новими програми: Бакалавр християнського служіння та бакалавр християнської освіти.

Метою даних програм було надати вищу богословську освіту тим особам, які вже отримали мінімальну богословську освіту та несуть служіння у церквах. Внаслідок того, що освітній рівень студентів був різноманітний, були встановлені відповідно рівню стандарти для навчання та випускні вимоги. Наприклад, якщо студент завершив заочно біблійну семінарію (або його

еквівалент) і має менше ніж п'ять років пасторського досвіду, вимагається пройти 12 курсів і написати дипломну роботу і т.д.

У Семінарії надається можливість також навчатися за дворічною програмою «Християнський служитель». Студенти, які закінчили цю програму, мають право продовжувати навчання як в ЧБС, так і в інших біблійних закладах.

Для початкової духовної освіти, підготовки та підвищення кваліфікації служителів при Семінарії діють курси за сертифікатною програмою. На даний час в Чернівецькій біблійній семінарії діють програма на здобуття ступеня бакалавра теології зі спеціалізаціями: пастирське служіння, християнська педагогіка, молодіжне служіння, соціальна робота, соціальна робота з нечуючими та місіонерське служіння. Також діють магістерська та докторська програми.

Усі програми в ЧБС розробляються на основі вимог педагогіки з додержанням стандартів ЄААА та відповідно до філософії освіти Семінарії. Навчальні курси програм підготовлені викладачами відповідно до специфіки самої програми і ЧБС в цілому. Викладачу не нав'язуються готові описи курсу, але надається свобода творчості та самовираження в рамках обмежень, які накладаються логікою та методологією предмета, метою, завданнями програми та портретом випускника. При цьому академічний декан працює з кожним викладачем над узгодженням бачення цілей, завдань та змісту предмета.

Навчальні програми в ЧБС побудовані за наступними принципами:

1. Принцип доцільності. Кожна програма має чітко сформовану мету та завдання, які узгоджуються з загальною ціллю та завданнями Семінарії.

2. Принцип виховного та розвиваючого навчання. Відповідно до цього принципу виховні та розвиваючі завдання програми вважаються невід'ємними від академічних завдань.

3. Принцип інтегрованого навчання. Ті, хто розробляють програми, прагнуть досягнути їх внутрішньої єдності відповідно до змісту та з загальної програми (міжпредметні зв'язки). Дотримання цього принципу вимагає кропіткої методичної роботи в кафедрах, яка ще не завершена.

4. Принцип науковості. Під час підбору предметів укладачі програм прагнуть охопити основні розділи богослов'я для того, щоб сформувані у студентів цілісний християнський світогляд, який би відповідав здоровому біблійному вченню і сучасним досягненням науки. Дотримання стандартів ЄААА стосовно навчальних програм також є відображенням цього принципу, оскільки вказані стандарти відображають вітчизняні і світові наукові досягнення у сфері християнської освіти.

5. Принцип послідовності та логічності. Підбір дисциплін та їхній порядок у навчальному плані покликаний забезпечити студентам перехід від простого до складного, від відомого до невідомого, від далекого до близького.

6. Принцип доступності. Укладачі прагнуть, щоб програми відповідали пізнавальним можливостям студентів. Враховуються також відмінності контингенту студентів (вік, досвід служіння та ін.).

7. Принцип зв'язку теорії з практикою. Дотримуючись даного принципу, у всіх програмах передбачений значний по обсягу блок навчальних дисциплін з практичного служіння. Підбір дисциплін відповідає профілю програми. У навчальному плані практичні дисципліни розміщені рівномірно протягом всього терміну навчання так, що студенти вже з перших місяців отримують деякі навички служіння. Практичне церковне служіння за профілем програми передбачено протягом всього терміну навчання. При цьому прирівнюється до навчального предмету її зміст, форми контролю, принципи оцінювання ретельно розробляються. Під час розробки кожного курсу від викладача очікується чітке формулювання практичних завдань. При цьому навіть в рамках предметів, які традиційно вважаються «теоретичними», інколи можна спостерігати завдання практичного характеру, що вимагає фахової трансформації та адаптації.

Практика входить у навчальний план кожної програми і порівнюється до навчального процесу. Робочий план практики складається за загальною схемою, яка включає цілі та завдання, вимоги для проходження, форми звітності і способи оцінювання.

Керівництво практикою здійснюється на двох рівнях – студентським пастором ЧБС і місцевим координатором служіння або лідером групи від студентів (залежно від завдання).

Програма «Бакалавр теології» зі спеціалізаціями призначена як для практикуючих служителів, так і для тих, хто прагне присвятити своє життя служінню Богові згідно Його покликання.

Випускники магістерської програми отримують дипломи зі ступенем «магістр теології»

Метою програм є надання вищої богословської освіти і необхідних практичних навичок для церковного, місіонерського та соціального служіння, вдосконалити практичні навички, а також збагати богословськими знаннями як майбутніх так і практикуючих служителів.

Бакалаврська програма розрахована на чотири роки очно-заочного навчання. Підбір предметів та послідовність їх вивчення, планування академічного навантаження кожного предмета визначаються метою та завданнями програми, стандартами ЄААА, а також загальними принципами дидактики – в першу чергу, принципами послідовності, систематичності, доступності і зв'язку теорії з практикою. Під час складання програми враховувалися також особливості контингенту абітурієнтів (переважно, це – ті, які вже несуть служіння у помісній церкві і мають значний досвід практичного служіння). У час проходження навчальних сесій, які тривають один тиждень (коли викладачі приїжджі – вечірні сесії), або дві суботи в місяць (якщо викладачі місцеві) студенти слухають лекційну частину курсу, здають тест або екзамен, одержують завдання на самостійне опрацювання, а також теми письмових чи дослідницьких робіт, які вони повинні написати.

Магістерська програма розрахована на два роки очно-заочного навчання. Вона побудована відповідно до сучасних вимог підготовки магістра в Україні та рекомендацій ЄААА. Впровадження програми відбувається на основі базової духовної освіти за рівнем «бакалавр теології». Під час складання програми також враховано мету та завдання підготовки магістра теології.

Керівництво ЧБС надає організації студентського життя великого значення, як засобу досягнення мети та завдань, як Семінарії в цілому, так і її окремих програм.

Відповідальність за організацію роботи зі студентами покладена на студентського пастора. В його обов'язки входить проведення духовно-виховної роботи зі студентами, загальна організація студентського життя, взаємовідносин, а також окремих питань побуту студентів у Чернівецькій Біблійній Семінарії.

Студентський пастор здійснює працю як безпосередньо, так і через співпрацю з особистими духовними наставниками студентів, а також через Студентську раду, старост навчальних груп та інші студентські органи самоврядування.

Студентом ЧБС може стати громадянин будь-якої країни, який:

- визнає Ісуса Христа Своїм особистим Спасителем;
- належить до місцевої євангельської церкви не менше одного року;
- має середню освіту;
- погоджується з основами віри та правилами внутрішнього розпорядку ЧБС;
- дотримується християнських переконань та вимог євангельської моралі;
- вчасно подав усі необхідні документи;
- успішно здав вступні іспити і пройшов співбесіду.

ЧБС приймає студентів на конкурсній основі, незалежно від статі. Пріоритет надається братам і сестрам, які несуть у своїй церкві постійне служіння.

Іноді приймальна комісія може допустити до вступних іспитів абітурієнта, який є членом церкви менше одного року або готується до водного хрещення, якщо для цього існують вагомі причини – наполеглива рекомендація пастора, активне служіння в церкві та ін.

Для студентів, які переходять з інших навчальних закладів можна зараховувати 20 % обсягу програми навчання.

Після вивчення предметів та успішної здачі екзаменів і письмових завдань, за рішенням атестаційної комісії та згідно наказу ректора, студенти четвертого курсу отримують диплом «Бакалавр християнського служіння» або «Бакалавр християнської освіти», які надають їм право продовжувати навчання у магістратурі.

Умови завершення навчання в Семінарії описані в керівництві для студентів, а також в описі кожної програми.

Чернівецька Біблійна Семінарія має важливу місію виховати характер Христа та допомогти реалізувати особисте від Бога покликання в сучасній Церкві та суспільстві всім молодим людям, які вирішили навчатися та бути плідними у Божому Царстві. Тому, студентське життя складається з чотирьох частин, які тісно пов'язані між собою і являються свідомо продуманою духовною програмою виховання в ЧБС.

Кожна з цих частин названа життям студентів через те, що безпосередньо торкається їхньої активності та задіяності в програмі виховання в цілому, а вона, в свою чергу, передбачає, що її зміст та вплив буде важливим для духовного життя кожного студента зокрема.

Взаємопов'язаність даних частин полягає в залежності однієї від іншої.

1. Практичне життя – це втілення або прояв характеру Ісуса Христа та застосування особистого покликання.

2. Організаційне життя – це комунікабельність і порядок життя студентів.

3. Соціальне життя – це відносини або любов один до одного, яка зберігає єдність духа в союзі миру.

4. Духовне життя – це покірність, послух Христу та Його встановленій владі.

Покірність Богові означає пошану до Його Слова, тому основним завданням студента ЧБС є дослідження Святого Писання. Ісус закликає зробити наші відносини в семінарії міцними, зберігаючи єдність духа в союзі миру. З цього випливає, що соціальне життя неможливе без духовного життя.

Організаційна частина, в свою чергу, залежить напряду від успішності соціального життя. Не можуть студенти підтримувати між собою Божий порядок як личить Тілу Христа, якщо вони при цьому не люблять один одного (Еф. 4:16). І останнє – це втілення, яке автоматично відбувається на базі всіх трьох попередніх життів і завершує повноту їхньої діяльності в стінах ЧБС, помісній церкві та суспільстві в цілому.

Професорсько-викладацький склад Чернівецької біблійної семінарії буде прагне до удосконалення курсів і програм з навчальних дисциплін для різних спеціалізацій. Зокрема:

1. Упродовж наступних десяти років планується працювати над удосконаленням програм теології.

2. Адміністрація Семінарії планує розвивати навчальні програми завдяки співпраці з іншими навчальними закладами.

4. У майбутньому вбачається створення богословського дослідницького центру.

5. Серед планів на більш віддалену перспективу – присвоєння Буковинського богословського вісника міжнародного статусу та створення богословського дослідницького центру із залученням студентів.

Реалізацію цих проектів на даному етапі стримує нестача коштів та належного кадрового складу.

На наступні десять років в планах Чернівецької Біблійної Семінарії передбачається покращення зв'язку з випускниками, сприяння залученню їх до служіння Богові в Церкві та в суспільстві.

Так як більшість студентів Семінарії є задіяними в різних служіннях в місцевих церквах, а в регіонах України ще є потреба в церковних служителях та працівниках соціальної сфери, на наступні десять років планується:

– Залучати студентів до проведення служінь в невеликих церквах, де є потреба в проповідниках та помічниках. Для цього складено список церков Чернівецької області, розробляється графік служінь студентів в;

– Інформацію про служіння студентів публікувати в виданні «Буковинський богословський вісник», який планується розсилати в церкви Чернівецької області.

Висновки. Освітній процес в Чернівецькій біблійній семінарії був сформований з урахуванням християнських принципів та специфіки світогляду представників євангельського середовища.

1) Перелік навчальних предметів був сформований з врахуванням принципів науковості, доступності, зв'язку з життям, культуровідповідності.

2) Теоретичні знання здобувачів християнської освіти пройшли апробацію в громадах протестантського спрямування, де вони набули досвіду та формування управлінської культури і фахових компетентностей.

3) Професорсько-викладацький склад, в основному, був сформований із представників протестантського середовища, які мають відповідну богословську освіту та практичні навички викладацької роботи.

4) Робота Чернівецької біблійної семінарії організована за трьома освітніми програмами (бакалаврат, магістратура, докторантура), що сприяло можливості постійного підвищення кваліфікації та набуття досвіду пастирської роботи в територіальних громадах та підвищення статусу керівників релігійних організацій.

Список використаної літератури:

1. Босовик В. Історія виникнення церкви ХВЄ п'ятидесятників в місті Чернівці. США, 2011. С. 10.
2. Звіт внутрішнього аналізу і опіки програми «Бакалавр практичної теології». Чернівецька біблійна семінарія, 2011. 152 с.
3. Карпов П. Розвиток протестантизму на Буковині у XIX–XX століттях. *Релігія і соціум*. 2018. № 1–2. С. 138–142.
4. Статут РО «Чернівецька біблійна семінарія». Чернівці, 2019. 12 с.
5. Чернівецька біблійна семінарія. URL: <https://cbsem.com/> (дата звернення 24.05.2024).
6. Чернівецька біблійна семінарія. *Архів Чернівецької біблійної семінарії*. Чернівці, 1996–2024.

References:

1. Bosovyk V. (2011) Istoriiia vynyknennia tserkvy KhVie piatydesiatnykiv v misti Chernivtsi. SShA (in Ukrainian).
2. Zvit vnutrishnoho analizu i opiky prohramy “Bakalavr praktychnoi teolohii”. Chernivetska bibliina seminariia (2011) (in Ukrainian).
3. Karpov P. (2018) Rozvytok protestantyzmu na Bukovyni u XVI–XX stolittiakh [The Development of Protestantism in Bukovyna in the XIX–XX Centuries]. *Relihiia i sotsium*. № 1–2 (in Ukrainian).
4. Statut RO “Chernivetska bibliina seminariia” (2019) (in Ukrainian).
5. Chernivtsi. Chernivetska bibliina seminariia (1996–2024). *Arkhiv Chernivetskoi bibliinoi seminarii*. Chernivtsi (in Ukrainian).
6. Chernivetska bibliina seminariia. Available at: <https://cbsem.com/> (in Ukrainian).